

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצול/ת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית

וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: שטרן	שם פרטי: אברהם דוד
----------------	--------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: שטרן	בלועזית Stern	שם נעורים:
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: אברהם דוד	בלועזית Avram David	מין: ז / נ תאריך לידה: 3.8.1917
מקום לידה (ישוב, מחוז): פטרובה טרנסילבניה	בלועזית Petrova Transilvania	ארץ לידה: רומניה
שם פרטי של האב: ברוך	שם פרטי ושם נעורים של האם: לאה שטרן	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה): אני	שם נעורים של האישה: פרוכטר	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: פטרובה טרנסילבניה	בלועזית Petrova Transilvania	ארץ המגורים: רומניה
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: יסודי	מקצוע לפני המלחמה: תלמיד ישיבה	חבר בארגון או בתנועה: בני עקיבא
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): חרקוב באוקראינה		
האם היית בגטאות? אילו ומתי?		
האם היית במחנות? אילו ומתי?		
מקום השחרור: סברדלוקס אורט	תאריך השחרור:	
האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה?		לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)?
מקומות/מחנות בדרך לארץ: וסלוי, ילומידה, טימושורה, זגרב	שנת עליה: 1946	שם האנייה (אם עלה בדרך הים): כנסת ישראל

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי בשנת 1917 בכפר פטרובה שבמחוז מרמורש להוריי ברוך ולאה שטרן. היינו עשרה אחים ושתי אחיות. אבי ניהל את הבנק של הכפר ושלט בארבע שפות. החיים ברפת היו פשוטים. הייתה לנו רפת, וגידלנו פירות וירקות. בבוקר למדנו ב"חיידר", והייתי חבר ב"בני עקיבא". אני זוכר שבשנת 1933 ביקר בכפר זאב ז'בוטינסקי, וניסה להשפיע עלינו לעלות לארץ ישראל. אז הייתי בן 11. אחי איציק היה חבר בתנועת בית"ר והיה שען במקצועו. ז'בוטינסקי הזהיר על אסון גדול, העומד להתרחש באירופה (כינה את המצב "חבית נפץ"). רבים הפנו לו ראש ולא הקשיבו לדבריו.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביוזנראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אווקואציה למרכז ברית המועצות):

בשנת 1941 גוייסתי ע"י המשטר ההונגרי (שהיה תחת השפעה נאצית) למחנה עבודה בכפיה- יולשווא. הייתה זו עבודת פרך, בעיקר סבלות. כל הצעירים מהגריה נשלחו למחנה עבודה, מי שהיה בעל מקצוע נשאר במחנה. נשלחנו לסבלות והגעתי לחרקוב באוקראינה. הגעתי לחרקוב, ועבדתי בתיקון פסי רכבת בגבול אוראל וולוורנש, בריאנס- בין כל האזורים האלה הלכנו ברגל ותיקנו את הפסים, עבדנו בחיתוך עצים להכנת עגלות ומרכבות. הגענו עד לנהר דון על גבול אוראל-רוסיה. היינו ספקים לצבאות גרמניה, הונגריה ואיטליה. חתכנו תעלות משלג כגדר להסתתר- העבודות היו בלילה. לבשנו סרבילים לבנים מוסוים בחלקי הגוף בשלג, מלבד העיניים. העבודות היו קשות, ויומיים לא הצלחנו לעמוד על הרגליים. אחרי קרב קשה של ארבעה ימים, כאשר בהתקפה השתתפו 450 אווירונים רוסיים שפרצו לחזית. אני נפלתי בשבי בפברואר 1942, בקו הראשון ליד נהר הדון (כ-60 מטרים מהמים). בזמן שגרמניה, הונגריה ואיטליה החלו בנסיגה, אנו, יהודי הונגריה במחנות הכפיה, עזרנו להם באספקת נשק, אוכל, וכל עבודת פרך נוספת בלילות. בזמן שהצבאות נסוגו, עשינו תכנית להשאר כמה שיותר מאחור. כשהגיע הצבא הרוסי, והבנו שזה הצבא הרוסי לבטח, עלינו על גג בית וצעקנו שאנחנו יהודים (היה לנו מגן דוד על הבגד). הם לא קיבלו אותנו בנשיקות, להיפך. הם קיללו אותנו ואמרו שהם נלחמים עבורנו. הם עמדו עם כלי נשקם שלופים לעומתנו. אחרי כמה דקות של פחד מוות הגיע פתאום מפקד המחלקה, שכעס על החיילים הרוסים בגלל מה שהם אמרו לנו. הוא כמעט שלף אקדה כדי לירות בהם, ואמר "אתם לא רואים מי האנשים האלה? הם יהודים מאושוויץ". אז הם ביקשו סליחה. המפקד, שהיה בדרגת "פולקובניק" (גנרל), נתן פקודה לטפל בנו. הוא נתן לנו מכתב ליווי, שנוכל לתת לכל מי שפוגש אותנו. המכתב הסביר שאנחנו לא אויבי רוסיה, ושיטפלו בנו כעובדי פרך יהודים בכבוד ויתנו לנו את האפשרות להגיע למקום בטוח. נכוויתי בכתף מהפצצות. הוכנסנו לבונקרים של הצבא הרוסי, שם עלו עלינו כינים בכל הגוף. 25% מהשבויים שם במשך חודש וחצי מתו מטיפוס. לא ידעתי עדיין באירופה. בשנים 1940-1942 עבדתי במכרה אסבסט. הרעב היה גדול, משקלי באותה תקופה היה 32 ק"ג. אחי לוי נפטר בזרועותיי באותה תקופה, במהלך נסיעה ברכבת. בשנת 1944 הועברתי לבריגדה הרוסית, ועזרנו לאסוף שלל של נשק מאירופה ולהביא למקום ריכוז נ.ק.ו.ד. העבודה בקבוצה הרוסית הביאה תנאים קצת יותר טובים, נתנו זכויות טובות יותר.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):

בדצמבר 1945 חזרתי לעיר יאסי במדי צבא רוסי, ורציתי לוודא מי מבני משפחתי נותר בחיים. בעיר ווסלוי פגשתי את אחי שלמה בחצר הקהילה. כשהוא פגש אותי, הוא צעק "שמע ישראל". הוא נדהם לראות אותי חי, ומרוב התרגשות הוא צעק "דוד אתה חי?". אחי סיפר לי על מר גורלם של בני משפחתי. אמי נרצחה באושוויץ, ועמה נרצחו ילדי אחי ישראל. אבי נפטר בגטו ורצ'ביק. אחי יענקלה נפטר בגטו, ואחיי איציק וישראל חלו בטיפוס במחנה העבודה. הגרמנים לקחו את כל החולים והעלו באש. במוצאי ראש השנה בשנת 1946 נישאתי בווסלוי לרעייתי אני לבית פרוכטר. נשלחתי ע"י הסוכנות היהודית להכשרה ציונית ביולינצה, כהכנה לעליה לארץ. במוצאי יום כיפור 1946 יצאנו מטורדה לטימושורה. שם פגשנו בשליחי הסוכנות, וכעבור זמן נסענו באוטובוס לכיוון בלגרד. נאסר עלינו לומר שאנחנו נוסעים לארץ ישראל. בבלגרד עלינו על דוברה, שהעבירה אותנו לאוניית המעפילים "כנסת ישראל". האוניה יצאה מיוגוסלביה ב-8.11.1946, כשעל סיפונה 3400 נוסעים. בדרך האוניה אספה עוד 400 נוסעים מעפילים מנמל קונסטנצה. בקרבת חופי הארץ נעצרה האוניה ע"י הבריטים והובלה לנמל חיפה. התפתח מאבק אלים, נהרגו שני מעפילים, לבסוף האוניה נכנעה והמעפילים גורשו לקפריסין.

בקפריסין היינו חצי שנה בפמגוסטה במחנה 60. היה מחסור בבגדים, בניתי מכונת אריגה והצלחתי להכין מגבות, אותן מכרתי בקפריסין ליד הגדר. אשתי הייתה בהריון, ובגלל שלנשים בהריון הייתה זכות קדימה לעליה לארץ, הובלנו באוניה בריטית חזרה לארץ ישראל.

נא ספרי/ על חייך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

הגענו למחנה עתלית. שם ב17.7.1947 נולד בני ברוך, שנקרא על שם אבי ז"ל. בזמן שהותנו בעתלית עבדתי בבית חרושת. הגעתי לארץ עם אידיאל שהחיים צריכים להיות בארץ. באפריל 1948 הייתי במחנה עולים בבית ליד. באותה שנה התגייסתי לחטיבה 7 של הראל. משם הועברתי לאלכסנדרוני 32. מאחר והייתי עם ילד התבקשתי להתגייס לחטיבה דתית. קרב ראשון טנטורה, משם קרב גאולים ומשם לגבעת חיים. בקיבוץ המעפיל הייתי חודש וחצי. שמירת קו בזמן המלחמה ומשם לראש העין, מגדל צדק. שם נפצעתי מיידוי אבנים והייתי בבית הבראה בזכרון במשך חודש וחצי. משם קיבלתי העברה ללטרון בירושלים, והוצבתי כש"ג בבית משפט צבאי- מטה חזית ב' בנתניה. בסוף 1949 השתחררתי. שבע שנים לאחר מכן השתתפתי במבצע סיני. בזמן הצבא קיבלתי את אות הקוממיות ואות סיני על השתתפותי במבצע. היה לי בית מלאכה במרכז ולובלסקי בגבול תל אביב- יפו. ייצרתי בדים, מטליות רצפה ומטליות אבק. נשארתי שנים רבות עם אותן מכונות מיושנות, עד שפנו אליי בהצעה מידיד טוב לקנות מפעל אריגה בנתניה. אך תוך מספר חודשים הבנתי שהעסק לא מתרום. השתתפתי במכרז של האגודה למען העיוור לעבודה במרכז האריגה. עבדתי במשך 30 שנה במפעל אריגה "אורה" לעיוורים כמנהל עבודה עד שהמפעל נסגר. ייצרנו טליתות, בגדי ילדים וציציות. אשתי עבדה איתי. יש לי שלושה ילדים. ברוך, בן 64, מורה דרך, מחנך ומכין תלמידים לבר מצווה. הוא נשוי ואב לארבעה ילדים. לאה מילגרין, בת 61, מנהלת חשבונות. נשואה עם ילד. אהרון יוסף, בן 52, מנהל מרחב של בנק מזרחי. נשוי פלוס שלושה.